

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ – Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΓΡΑΠΤΗ ΩΡΙΑΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ

ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ (ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΗ: ΙΛΙΑΔΑ)
Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Κείμενο

Ομήρου *Ιλιάδα*, Ραψωδία II, στίχοι 783-821 (με ενδιάμεσες παραλείψεις)

- 783 Στους Τρώας πέφτει ο Πάτροκλος αφανισμόν να φέρει
και τρεις φορές κραυγάζοντας τρομακτικώς εχύθη
785 και άνδρες εννέα τη φορά ροβόλησαν στον Άδη.
Αλλ' όταν τέταρτην φοράν ωσάν θεός ορμούσε,
τότε σου εφάνη, Πάτροκλε, το τέλος της ζωής σου·
ότι στην μάχην σου 'λθ' εμπρός τρομακτικός ο Φοίβος.
Και δεν το είδε, ως έρχονταν, στην ταραχήν της μάχης,
790 μες στην κατάχνια ολόκλειστος· του εστήθη οπίσω ο Φοίβος,
με την παλάμην πετακτήν τού επέταξε τους ώμους
και όλην την ράχιν· κι έστριψαν τα μάτια του Πατρόκλου.
Και ο Φοίβος απ' την κεφαλήν τού επέταξε το κράνος,
που αντήγησε, ως εκύλησε στα πόδια εκεί των ίππων·
795 και η χαίτη του στα χώματα μολύνθη και στο αίμα.
Και ως τότε δεν εγένετο να μολυνθεί στο χώμα
ο κώνος λαμπροφούντωτος, που έσκεπε τ' ωραίο
μέτωπο και την κεφαλήν του θείου Αχιλλέως [...]
801 Κι εκόπη το μακρόσκιο κοντάρι στην παλάμην
το λογχοφόρο, το βαρύ, και του 'πεσε απ' τους ώμους
μ' όλον τον τελαμώνα της η κροσσωμένη ασπίδα.
Και ο Φοίβος, του Διός υιός, τον θώρακα του λύει.
805 Εθεοκρούσθη ο Πάτροκλος, του ελύθησαν τα μέλη
και θαμπωμένος έμεινε· και οπίσω με την λόγγην
τον κτύπησ' ένας Δάρδανος των ώμων εις την μέσην,
ο Πανθοΐδης Εύφορβος, που επρώτευε των άλλων
στην λόγγην, εις το τρέξιμο και στην ιππομαχίαν. [...]
812 Αυτός πρώτος σ' ελόγγισεν, ω Πάτροκλε ιππομάχε,

και δεν σε φόνευσε, κι ευθύς την λόγχην απ' το σώμα
άρπαξε και μες στον στρατόν εσύρθη, δεν εστάθη
815 ν' αντιταχθεί στον Πάτροκλον, αν και ξαρματωμένον. [...]
818 Και ο Έκτωρ απ' τες φάλαγγες, άμ' είδε τον γενναίον
Πάτροκλον ν' αποσύρεται κονταροπληγωμένος,
820 προχώρησε, του εστήθη εμπρός, και μέσα στο λαγγόνι
την λόγχην όλην έμπηξε και η άκρη εβγήκε πέρα.

Θέματα

Θέμα 1^ο (Κατανόηση του κειμένου) Μονάδες 08

A) υποερώτημα (Μονάδες 04)

Ποιοι και με ποια σειρά οδηγούν τον Πάτροκλο στην ήττα του; Ποιος συμβάλλει περισσότερο στην ήττα του Πατρόκλου και γιατί;

B) υποερώτημα (Μονάδες 04)

Να παρουσιάσετε αναλυτικά τις σωματικές συνέπειες που έχουν πάνω στον Πάτροκλο οι επιθέσεις και τα χτυπήματα που δέχεται στο παραπάνω κείμενο.

Θέμα 2^ο (Δομή - Εκφραστικά μέσα - Τεχνική του κειμένου) Μονάδες 06

A) υποερώτημα (Μονάδες 03)

Με βάση την εξέλιξη των γεγονότων της μάχης, να χωρίσετε το παραπάνω κείμενο σε ενότητες και να δώσετε έναν πλαγιότιτλο στην καθεμιά.

B) υποερώτημα (Μονάδες 03)

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση για καθένα από τα παρακάτω ερωτήματα:

1) Στον στίχο 812 «Αυτός πρώτος σ' ελόγχισεν, ω Πάτροκλε ιππομάχε» υπάρχει:

α) μεταφορά

β) παρομοίωση

γ) προοικονομία

δ) αποστροφή

2) Στον στίχο 786 «Αλλ' όταν τέταρτην φοράν ωσάν θεός ορμούσε» υπάρχει:

α) ανθρωπομορφισμός

β) αντίθεση

γ) παρομοίωση

δ) προσωποποίηση

3) Στους στίχους 793-4 «του επέταξε το κράνος / που αντήχησε, ως εκύλησε στα πόδια εκεί των ίππων»

υπάρχει:

α) ηχητική εικόνα

β) θεϊκή επιφάνεια

γ) επιβράδυνση

δ) επιτάχυνση

4) Η λέξη «Πανθοΐδης» που προσδιορίζει τον Εύφορβο στον στίχο 808 είναι:

α) το επώνυμό του

β) το πατρωνυμικό του

γ) το δεύτερό του όνομα

δ) στρατιωτικό αξίωμα

Θέμα 3^ο (Χαρακτηρισμός προσώπων - Πολιτιστικά και ιδεολογικά στοιχεία του κειμένου) Μονάδες

06

A) υποερώτημα (Μονάδες 03)

Ποια αρνητικά χαρακτηριστικά έχουν ο Απόλλωνας και ο Εύφορβος με βάση τις πράξεις τους στο κείμενο; Ποια θετικά χαρακτηριστικά έχει ο Πάτροκλος και πώς εκδηλώνει ο Όμηρος την συμπάθειά του γι' αυτόν;

Β) υποερώτημα (Μονάδες 03)

Με βάση την περιγραφή του αφοπλισμού του Πατρόκλου από τον Απόλλωνα, να παρουσιάσετε τα μέρη της πανοπλίας ενός ομηρικού πολεμιστή και να πείτε ποιο από αυτά ήταν, κατά τη γνώμη σας, το πιο σημαντικό σε μια μάχη και γιατί.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΓΩΝΙΑ